C/2023/446

1.12.2023

P9_TA(2023)0111

Bekæmpelse af forskelsbehandling i EU — det længe ventede horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling

Europa-Parlamentets beslutning af 19. april 2023 om bekæmpelse af forskelsbehandling i EU — det længe ventede horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 2, 3 og 6,

— der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 10 og 19,

— der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret), særlig artikel 20, 21 og 23,

— der henviser til retspraksis fra Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen),

— der henviser til Kommissionens forslag af 2. juli 2008 til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling uden for arbejdsmarkedet af alle uanset alder, handicap, seksuel orientering eller religiøs overbevisning (det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling),

— der henviser til Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse ([1]) (direktivet om racelighed),

— der henviser til Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv ([2]) (direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet),

— der henviser til Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen ([3]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier ([4]),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 3. marts 2021 med titlen »En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030« (COM(2021)0101) og til De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap, som er ratificeret af EU og alle dets medlemsstater,

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 12. november 2020 med titlen »En Union med lige muligheder: Strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025« (COM(2020)0698),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. september 2020 med titlen: »En Union med lighed: EU-handlingsplan mod racisme 2020-2025«(»EU-handlingsplanen mod racisme«) (COM(2020)0565),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. marts 2020 med titlen »Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025« (COM(2020)0152),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 16. april 2019 med titlen »Mere effektiv beslutningstagning inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken: Kortlægning af områder med henblik på øget overgang til beslutningstagning med kvalificeret flertal« (COM(2019)0186),

([1]) EFT L 180 af 19.7.2000, s. 22.
([2]) EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16.
([3]) EUT L 328 af 6.12.2008, s. 55.
([4]) EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1.

— der henviser til Kommissionens beretning af 19. marts 2021 om anvendelsen af Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (»direktivet om racelighed«) og Rådets direktiv 2000/78/EF om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (»direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet«) (COM(2021)0139),

— der henviser til de retningslinjer for forbedring af indsamlingen og anvendelsen af ligestillingsdata, som blev udarbejdet i 2018 af undergruppen om ligestillingsdata under Kommissionens gruppe på højt plan om ikkeforskelsbehandling, ligestilling og mangfoldighed 2018 og offentliggjort i 2021,

— der henviser til FN's menneskerettighedstraktater og -instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, navnlig verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder og konventionen om rettigheder for personer med handicap,

— der henviser til FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling,

— der henviser til henstillingerne og rapporterne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, højkommissæren for nationale mindretal og andre organer under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa,

— der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, særlig artikel 14 og protokol nr. 12, der forbyder forskelsbehandling,

— der henviser til retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Menneskerettighedsdomstolen),

— der henviser til henstillinger, rapporter og beslutninger fra Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance, styringskomitéen for bekæmpelse af diskrimination, mangfoldighed og inklusion, Den Parlamentariske Forsamling, Venedigkommissionen og andre organer i Europarådet,

— der henviser til den europæiske socialpagt,

— der henviser til den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder dens tredje princip om lige muligheder, og til Kommissionens meddelelse af 4. marts 2021 om handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder (COM(2021)0102),

— der henviser til sin beslutning af 13. december 2022 om vejen til lige rettigheder for personer med handicap ([5]),

— der henviser til sin beslutning af 10. november 2022 om racemæssig retfærdighed, ikke-forskelsbehandling og bekæmpelse af racisme i EU ([6]),

— der henviser til sin beslutning af 14. september 2021 om LGBTIQ-rettigheder i EU ([7]),

— der henviser til sin beslutning af 11. marts 2021 om erklæring af EU som LGBTIQ-frihedszone ([8]),

— der henviser til sin beslutning af 17. december 2020 om behovet for en særlig rådssammensætning om ligestilling mellem kønnene ([9]),

— der henviser til sine beslutninger af 25. oktober 2016 ([10]) og af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder ([11]),

— der henviser til sin beslutning af 19. juni 2020 om protesterne mod racisme efter George Floyds død ([12]),

— der henviser til sin beslutning af 21. januar 2021 om EU's strategi for ligestilling mellem kønnene ([13]),

— der henviser til sin beslutning af 26. marts 2019 om grundlæggende rettigheder for mennesker af afrikansk afstamning i Europa ([14]),

---

([5]) Vedtagne tekster, P9_TA(2022)0435.
([6]) Vedtagne tekster, P9_TA(2022)0389.
([7]) EUT C 117 af 11.3.2022, s. 2.
([8]) EUT C 474 af 24.11.2021, s. 140.
([9]) EUT C 445 af 29.10.2021, s. 150.
([10]) EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.
([11]) EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.
([12]) EUT C 362 af 8.9.2021, s. 63.
([13]) EUT C 456 af 10.11.2021, s. 208.
([14]) EUT C 108 af 26.3.2021, s. 2.

— der henviser til sin beslutning af 12. februar 2019 om behovet for en styrket strategisk EU-ramme for de nationale strategier for romaernes inklusion for perioden efter 2020 og for at intensivere bekæmpelsen af romafjendtlighed ([15]),

— der henviser til sin lovgivningsmæssige beslutning af 2. april 2009 om forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering ([16]),

— der henviser til sine beslutninger om situationen for de grundlæggende rettigheder i EU,

— der henviser til den debat på plenarmødet i Strasbourg om fremme af det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling, som fandt sted den 22. oktober 2019,

— der henviser til rapporterne og undersøgelserne fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), især dets rapport med titlen »Equality in the EU: 20 years on from the initial implementation of the Equality Directives« ([17]),

— der henviser til forespørgslerne til Rådet og Kommissionen om bekæmpelse af forskelsbehandling i EU — det længe ventede horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling (O-000010/2023 — B9-0013/23 og O-000011/2023 — B9-0014/23),

— der henviser til forretningsordenens artikel 136, stk. 5, og artikel 132, stk. 2,

A. der henviser til, at retten til ikkeforskelsbehandling er en grundlæggende rettighed, der er nedfældet i chartret og i traktaterne, og skal respekteres fuldt ud; der henviser til, at EU forbyder forskelsbehandling;

B. der henviser til, at princippet om ikkeforskelsbehandling er en af Den Europæiske Unions fælles værdier, jf. artikel 2 i TEU; der henviser til, at Unionen i henhold til artikel 10 i TEUF skal tilstræbe at bekæmpe forskelsbehandling ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter; der henviser til, at det i artikel 20 i chartret fastslås, at alle er lige for loven, og at artikel 21 endvidere forbyder forskelsbehandling på forskellige områder;

C. der henviser til, at alle personer i EU har lige ret til at blive fuldgyldige og aktive medlemmer af samfundet og blive behandlet lige for loven;

D. der henviser til, at der er betydelige huller i den beskyttelse, som EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling yder; der henviser til, at denne fragmentering fører til et kunstigt hierarki af grunde, som begrænser bredden og omfanget af beskyttelsen på EU-plan mod forskelsbehandling på arbejdspladsen og uden for arbejdspladsen; der henviser til, at der til en vis grad ydes beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af køn og race eller etnisk oprindelse, men at der ikke ydes samme grad af beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder og seksuel orientering;

E. der henviser til, at Kommissionen i 2008 fremsatte et forslag til et horisontalt direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling (COM(2008)0426), som dækkede en lang række områder såsom uddannelse, social beskyttelse og adgang til og levering af varer og tjenesteydelser; der henviser til, at Parlamentet vedtog sin holdning i april 2009; der henviser til, at Rådet efter mere end 15 år stadig ikke har vedtaget en holdning; der henviser til, forslaget trods gentagne opfordringer fra Parlamentet fortsat er blokeret i Rådet;

F. der henviser til, at visse medlemsstater har blokeret for konkrete fremskridt i denne specifikke sag i Rådet;

G. der henviser til, at der sker en stigning i tilfælde af forskelsbehandling i hele EU; der henviser til, at medlemsstaternes manglende indsamling af sammenlignelige og opdelte ligestillingsdata og underrapporteringen af sager hindrer en korrekt dokumentation af forskelsbehandling; der henviser til, at hver femte person i EU oplever forskelsbehandling eller chikane af forskellige grunde eller af en kombination af grunde ([18]);

H. der henviser til, at EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen har udviklet omfattende retspraksis inden for ligebehandling og bekæmpelse af forskelsbehandling, siden Kommissionen fremsatte forslaget til et horisontalt direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling i 2008; der henviser til, at EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens retspraksis har præciseret flere spørgsmål om fortolkning af EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling og derfor giver nyttige retningslinjer for anvendelsen af den nuværende lovgivning;

([15]) EUT C 449 af 23.12.2020, s. 2.
([16]) EUT C 137 E af 27.5.2010, s. 68.
([17]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.
([18]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf.

I. der henviser til, at medlemsstaternes manglende gennemførelse af EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling og EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens retspraksis giver anledning til fortsat bekymring, som ikke kan ignoreres;

J. der henviser til, at beskyttelsen mod forskelsbehandling er inkonsekvent på tværs af medlemsstaterne, og at dette har vist sig at have en negativ indvirkning på enkeltpersoner og samfundet som helhed;

1. beklager dybt, at det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling har været blokeret i Rådet siden 2008; gentager sine tidligere opfordringer til Rådet om hurtigst muligt at ophæve blokeringen af det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling efter 15 år med passivitet; understreger, at dette skal gøres inden udgangen af dette år, og at Parlamentet er parat til at vedtage det inden udgangen af denne valgperiode;

2. minder om, at EU-traktaterne og chartret stadfæster EU's mandat og ansvar for at bekæmpe forskelsbehandling og fremme ligebehandling af alle;

3. understreger, at den seneste statusrapport om det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling viser, at to delegationer har opretholdt generelle forbehold, to har opretholdt parlamentariske undersøgelsesforbehold, og alle delegationer har opretholdt generelle undersøgelsesforbehold; understreger, at de centrale spørgsmål i drøftelserne i Rådet omfatter bestemmelserne om handicap og især muligheden for at give medlemsstaterne en uforholdsmæssig lang forlængelse af gennemførelsesperioden for så vidt angår deres forpligtelse til at foretage tilpasninger i rimeligt omfang; beklager, at der endnu ikke er gjort mærkbare fremskridt til trods for det klare og presserende behov for at træffe foranstaltninger med henblik på horisontalt at bekæmpe forskelsbehandling på EU-plan;

4. beklager, at Rådet har ignoreret talrige og vedholdende anmodninger om at ophæve blokeringen af sagen og henstillinger fra Parlamentet, og opfordrer indtrængende Rådet til at integrere dem i sit mandat og træffe alle passende foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling i EU;

5. opfordrer de kommende rådsformandskaber til alvorligt at overveje at oprette en rådssammensætning om ligestilling mellem kønnene og ligestilling for at lette drøftelserne på højt plan om disse spørgsmål og muliggøre passende drøftelser på ministerplan om dette direktivs tekst; beklager, at der kræves enstemmighed i Rådet i henhold til artikel 19 i TEUF, og opfordrer til, at passerellebestemmelsen aktiveres;

6. fremhæver, at vedtagelsen af det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling vil muliggøre en omfattende og afgørende ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling på EU-plan og fjerne det nuværende smuthul i EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling, hvilket vil sikre beskyttelsen uden for arbejdsmarkedet; understreger det presserende behov for at vedtage en horisontal tilgang til bekæmpelse af forskelsbehandling med henblik på at fjerne det nuværende kunstige hierarki af beskyttede grunde til forskelsbehandling og dermed sikre beskyttelse af alle;

7. beklager medlemsstaternes fortsatte manglende gennemførelse af EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling; er bekymret over, at dette har en negativ indvirkning på enkeltpersoner og på samfundet som helhed ([19]); opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at sikre en fuldstændig og korrekt gennemførelse af EU's nuværende ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling;

8. opfordrer Kommissionen til at intensivere sin overvågning af gennemførelsen af den nuværende lovgivning; minder om sin holdning om, at Kommissionens årlige rapport om retsstatsprincippet bør udvides til ligeledes at omfatte alle værdierne i artikel 2 i TEU, bl.a. ligebehandling og ikkeforskelsbehandling; opfordrer endvidere Kommissionen til proaktivt at anvende alle tilgængelige redskaber til at håndhæve EU-retten på dette område, herunder ved at indlede og fremskynde traktatbrudsprocedurer mod medlemsstaterne;

9. anmoder om, at medlemsstaterne hurtigst muligt overholder EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens retspraksis, og at Kommissionen overvåger gennemførelsen heraf, navnlig på området ligebehandling og ikkeforskelsbehandling; opfordrer Kommissionen til at træffe foranstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse;

10. udtrykker dyb bekymring over det utilstrækkelige kendskab til og den manglende gennemførelse af chartret på nationalt plan, hvilket også er blevet fremhævet af FRA; opfordrer Kommissionen til at intensivere indsatsen for at fremme chartret og den korrekte gennemførelse heraf samt EU's ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling og EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens relevante retspraksis i medlemsstaterne;

11. er bekymret over, at de nuværende processer og systemer til indberetning af oplevelser af forskelsbehandling ifølge FRA ofte er ineffektive og ikke altid hjælper ofrene for forskelsbehandling med at klage og få adgang til domstolsprøvelse; opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at tage hånd om denne situation, hvilket vil sikre, at alle europæiske borgere føler, at de sikkert kan indberette eventuelle tilfælde af forskelsbehandling, som de kan have været udsat for;

([19]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

12. opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at fremme indsamling og anvendelse af ligestillingsdata i overensstemmelse med EU-lovgivningen og national lovgivning; fremhæver, at den obligatoriske indsamling af sammenlignelige og opdelte ligestillingsdata er nødvendig for at sikre, at forskelsbehandling dokumenteres i tilstrækkeligt omfang, samtidig med at den grundlæggende ret til privatlivets fred, beskyttelsen af personoplysninger og den relevante EU-lovgivning og nationale lovgivning respekteres fuldt ud;

13. beklager de dybt bekymrende tendenser med hensyn til ligebehandling i adskillige medlemsstater, som også er blevet fremhævet af FRA ([20]); opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge den voksende aktuelle tilbagegang med hensyn til grundlæggende rettigheder og stigningen i tilfælde af forskelsbehandling i hele EU; opfordrer endvidere Kommissionen til at undersøge alle muligheder for at komme ud af den fastlåste politiske situation for det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling og til at bekæmpe alle former for forskelsbehandling i EU med samme beslutsomhed;

14. mener, at enhver ajourføring af forslaget til et horisontalt direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling, som Kommissionen foretager, skal bygge på Parlamentets holdning, imødegå intersektionel forskelsbehandling og udtrykkeligt forbyde forskelsbehandling af enhver kombination af grunde, der er anført i chartret;

15. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

([20]) https://fra.europa.eu/en/publication/2022/fundamental-rights-report-2022.